

What Makes Yerushalayim Special?

One: Combination of Emotions and Intellect

Avraham

1. Bereishis 14:18

יד, יח ומלכי-צדק מלך שלם, הוציא לחם ויין; והוא כהן, לאל עליון.

2. Bereishis 22:1-4, 13-14

כב, א ויהי, אחר הדברים האלה, והאלקים, נסה את-אברהם; ויאמר אליו, אברהם ויאמר הנני. **כב, ב** ויאמר קח-נא את-בנדך את-יחידך אשר-אהבת, את-יצחק, וקח-לך, אל-ארץ המרעה; ותעלהו שם, לעלה, על אחד ההרים, אשר אמר אליך. **כב, ג** וישכם אברהם בבקר, ויחבש את-חמרו, וישח את-שני נעריו אתו, ואת יצחק בנו; ויבסע, עצי עלה, ויקם וילך, אל-המקום אשר-אמר-לו האלקים. **כב, ד** ביום השלישי, וישא אברהם את-עיניו וירא את-המקום--מרחק.

...

כב, יג וישא אברהם את-עיניו, וירא והנה-איל, אחר, נאחז בסבב בקרניו; וילך אברהם וישח את-האיל, ויעלהו לעלה תחת בנו. **כב, יד** ויקרא אברהם שם-המקום ההוא, ה' יראה, אשר יאמר היום, בהר ה' יראה.

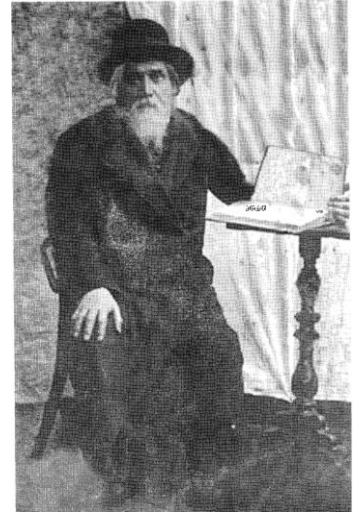
3. II Divrei Hayamim 3:1

ויחל שלמה לבנות את בית ה' בירושלם בהר המזרעה אשר נראה לדויד אביהו אשר הכין במקום דויד בגרון ארנו היבויסי

R. Meir Simcha of Dvinsk, 1843–1926

4. Mishech Chochma, Bereishis 22:14

במדרש (בראשית רבה נו, טז): שם קרא אותו "שלם", (שנאמר "ומלכי צדק מלך שלם" - בראשית יד, יח). אברהם קרא אותו "יראה" (שנאמר "ויקרא אברהם שם המקום ה' יראה". אמר הקדוש ברוך הוא, אם קורא אני אותו "יראה" כשם שקרא אותו אברהם, שם - אדם צדיק - מתרעם. ואם קורא אני אותו "שלם", אברהם - אדם צדיק - מתרעם). אלא הריני קורא אותו ירושלים, (כמו שקראו שניהם: "יראה", "שלם" - ירושלים).

והענין, דשם היה בדור המבול, והיה בתיבה וזן ופרנס כל הנבראים שם בתיבה, והעיקר היה לתקן המדות והפעולות שהמה היו מושחתים, ש"השחית כל בשר דרכו" (ו, יב), "ומלאה הארץ חמס" (ו, יג), וכל לימודו היה לתקן המדות והתכונות בכל החי. וזה מורה "שלם", שהוא מורה שכל המין האנושי הוא אדם אחד, וכל אחד הוא אבר מאברי האדם הגדול, וכל אחד נצרך לחברו, מושפע ומשפיע זה מזה, וכולם כאחד נושאים קיום מין האנושי ונצחיותו.

אמנם אברהם התפלסף מאוד בחכמה, ולמד כל דרכי הטועים, והתווכח עמהם, וחקר בשכלו כי יש ה' אחד משגיח על הכל, ולא מסר השגחתו להכוכבים כאמונת הצאב"ה, ומשום זה צלי אברהם "ה' יראה", שאמרו בספרי "כי צורם מכרם" (דברים לב, ל) - זה אברהם, שבירר לו הגליות ולא גיהנום. ובגלות צריך להיות ההשגחה הפרטית יותר לקיומם, כמו שאמרו "גלו לבבל, שכינה עמהם" (מגילה כט, א), ואין כאן מקומו להאריך. וזה "אשר יאמר היום בהר ה' יראה", רצונו לומר, שיתגלה אלקותו בראות כל בשר כבוד ה' בנסים פרטיים. והנה ירושלים בנויה על שני הדברים, היינו לזכר המושכלות שעיקרן במוח, ולתקן ולקשט המדות שעיקרן בלב.

וזהו בכלל מאמרם ז"ל (ברכות ח, א): "לעולם יכנס אדם שני פתחים ואחר כך יתפלל" - זהו המוח והלב. ולכן, ירושלים "כלילת יופי משוש לכל הארץ" (איכה ב, טו), "ושם עלו שבטים (שבטי י - ה) להודות לשם ה'" (תהלים קכב, ד), כי המידות והמושכלות, שניהם נזדככו ונטהרו בירושלים. ולכן קרא אותה "ירושלים" על שתי הפעולות. ולזאת בארץ חרן, ששם היו המידות לא בהשחתה, כי שם פעלו שם ועבר, לכן ציוה אברהם ליקח אשה לבנו משם, כדברי רבינו נסים בדרוש ה', שהמידות מושרשות בלב הבנים גם כן, ואין כאן מקומו להאריך. ולכן נקרא ירושלים "יראה", על שם טהרת המושכלות, ו"שלם" על הזדככות התכונות והמדות, אשר על זה נאמר "כלילת יופי". ואמרו במדרש רבה ויצא פרשה ע', יב: 'הדא אמרה שאנשי מזרח גדורים מן העריות, שעל זה פעלו שם ועבר לתקן המידות והתכונות. אך לא הועילו לבני דורם לתקן המושכלות, וכמו שנתבאר. וזה שאמרו במדרש רבה (בראשית) פרשה נ"ה, ז: "המוריה" - שיצאה הוראה לעולם' - זה תיקון המושכלות, "שיצאה יראה לעולם" - זה טהרת התכונות ועונש על השחתת המידות

Two: Hashgacha Pratis

5. Mishech Chochma, Shmos 3:16

בבא בתרא עה, ב: אמר רב שמואל בר נחמני אמר רב יוחנן שלושה נקראו על שמו של הקדוש ברוך הוא, ואלו הן: צדיקים ומלך המשיח וירושלים. ... **ירושלים**, היא מקום ההשגחה הפרטית, וזה "ה' שמה" (יחזקאל מח, לד), ששם הוא ה' ועיניו צופיות תמיד, שאפילו בארץ ישראל כתיב (דברים יא, יב) "אשר ה' אלקיך דורש אותה תמיד", ומכל שכן ירושלים. זה יתיחס אל ההוראה השלישית - ההשגחה הפרטית - וזה, 'אשר נקראו בשם ה' ודו"ק.

6. KATAMON - INDEPENDENCE DAY MIRACLE, J-Post January 25th 2010 , Aviva Bar-Am

By April 30, Palmah troops had run out of ammunition, morphine and bandages. Reinforcements didn't arrive, and of 140 men only 20 survived and were able to fight. The men were ordered to retreat — but there weren't enough of them to carry the wounded, even if the soldiers who had fallen were left behind. The radio ceased operation and they could no longer communicate with headquarters.

Commanders had a terrible decision to make. Obviously, no one could be abandoned here alive as that meant certain torture, mutilation and death. Two men volunteered to shoot the wounded and then retreat — but were unable to carry out their mission.

After agonizing discussions, everyone who couldn't walk was placed in one room, on top of a layer of explosives. Two soldiers volunteered to stay behind to blow up the monastery — and everyone inside — when the Arabs broke through.

At the last possible moment, a Hagana intelligence officer at the Jewish Agency intercepted a message from the Arabs in Katamon announcing their exhaustion and intention to retreat. But the Hagana had no way to let the Palmah troops holed up in the monastery know that the Arabs were clearing out.

Suddenly, just as they began moving out of the monastery, the radio sprang to life! The message was received, the Arabs left and the Palmah remained. Wounded soldiers made it to the hospital, and southern Jerusalem was freed of the Arab yoke — another Independence War miracle.

Three: History vs. Endowment

In Creation of World

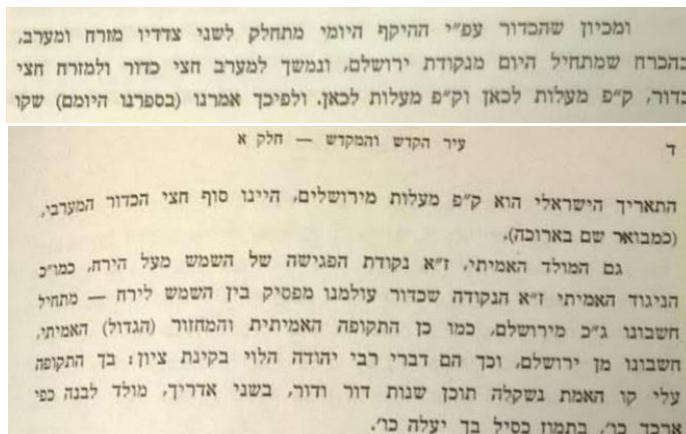
7. Mishna Yoma 53b

משנה. משניטל ארון, אבן היתה שם מימות נביאים ראשונים ושתייה היתה נקראת, גבוה מן הארץ שלש אצבעות, ועליה היה נותן.

8. Talmud Bavli, Yoma 54b

ושתייה היתה נקראת. תנא: שממנה הושתת העולם. תנן כמאן דאמר מציון נברא העולם. דתניא, רבי אליעזר אומר: עולם מאמצעיתו נברא, שנאמר +איוב לח+ בצקת עפר למוצק ורגבים ידבקו, רבי יהושע אומר: עולם מן הצדדין נברא, שנאמר +איוב לז+ כי לשלג יאמר הוי ארץ וגשם מטר וגשם מטרות עזו. רבי יצחק (נפחא) אמר: אבן ירה הקדוש ברוך הוא בים, ממנו נשתת העולם, שנאמר +איוב לח+ על מה אדניה הטבעו או מי ירה אבן פנתה, וחכמים אומרים: מציון נברא, שנאמר +תהלים נ+ מזמור לאסף אל אלקים ה' ואומר מציון מכלל יפי - ממנו מוכלל יפיו של עולם. תניא, רבי אליעזר הגדול אומר: +בראשית ב+ אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים. תולדות שמים - משמים נבראו, תולדות הארץ - מארץ נבראו. וחכמים אומרים: אלו ואלו מציון נבראו, שנאמר מזמור לאסף אל אלקים ה' דבר ויקרא ארץ ממזרח שמש עד מבאו ואומר מציון מכלל יפי אלקים הופיע - ממנו מוכלל יפיו של עולם.

9. Ir Hakodesh Vehamikdash, page19-20 Rav Yechiel Michel Tuchachunsky

In Creation of Humankind

10. Zohar, Bereishis 15a

ועל דא תנינן אדם מאתר דבית המקדש נפק

11. Bereishis Rabba, Bereishis 14:8

מן האדמה, רבי ברכיה ורבי חלבו בשם רבי שמואל בר נחמן אמרו מקום כפרתו נברא, היך מה דאת אמר (שמות כ) מזבח אדמה תעשה לי, אמר הקדוש ברוך הוא אני בורא אותו ממקום כפרתו והלואי יעמוד, ויפח באפיו, מלמד שהעמידו גולם מן הארץ ועד הרקיע, וזרק בו את הנשמה, לפי שבעולם הזה בנפיה לפיכך מת, אבל לעתיד בנתינה, שנאמר (יחזקאל לז) ונתתי רוחי בכם וחייתם.

Noach

12. Pirkei D'Rebbi Eliezer, 30

ר' שמעון אומ' באצבע הראה הב"ה לאברהם אבינו המזבח ואמ' לו זה הוא המזבח, והוא היה המזבח שהקריבו קין והבל, והוא המזבח שהקריבו נח ובניו, שנ' ויבן שם אברהם מזבח אין כתיב כאן אלא ויבן שם אברהם את המזבח, הוא המזבח שהקריבו בו הראשונים

13. Bereishis 8:20

ח,ב ויבן נח מזבֵּחַ, ליהוָה; וַיִּקַּח מִכָּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה, וּמִכָּל הָעוֹף הַטְּהוֹר,

וַיַּעַל עִלְתָּ, בְּמִזְבְּחֹ.

14. Targum Yonasan, ad loc

ובנא נח מדבחא קדם יי הוא מדבחא דבנא אדם בעידן דאיטרד מן גנתא דעדן ואקריב עלוי קרבנא ועלוי אקריבו קין והבל ית קרבניהון וכד נחתו מוי דטובענא איתצד ובנייה נח ונסב מכל בעירא דכיא ומן כל עוף דכי ואסיק ארבע על ההוא מדבחא:

15. Mishech Chochma, Shmos 12:21

והנה יש להאריך שכל המקומות המקודשים אין יסודם מן הדת, רק מהאומה והשרשים, כמו הר המוריה שמשם נברא אדם (סנהדרין לח, ב), ושם הקריב אברהם את יצחק (בראשית כב), וכן נבחר על פי נביא.

ובדת לא כתוב רק "מקום אשר יבחר ה'". והר סיני, מקום הדת, כיון שנסתלקה שכונה ממנו - יעלו צאן ובקר (שמות יט, ג)! שחלילה ההרגשות לא יתעו לייחס להדת איזה ציור. רק ירושלים וכל ארץ ישראל והר המוריה בנויים על התייחסותם לאבותינו שרשי האמונה, והתאחדות האומה לשרשה, שכל ההרגשות יהיו רק להתאחדות האומה. וזה דרוש עמוק, ואין כאן מקום להאריך.

The Holiness of Israel Today

16. Mishna, Megillah 9b-10a

אין בין שילה לירושלים אלא שבשילה אוכלין קדשים קלים ומעשר שני בכל הרואה, ובירושלים לפני מן החומה. וכאן קדשי קדשים נאכלין לפני מן הקלעים. קדושת שילה יש אחריה היתר. וקדושת ירושלים אין אחריה היתר.

17. Talmud Bavli, Megillah 10a

גמרא. אמר רבי יצחק: שמעתי שמקריבין בבית חונוי בזמן הזה. קסבר: בית חונוי לאו בית עבודה זרה היא, וקא סבר: קדושה ראשונה - קידשה לשעתה ולא קידשה לעתיד לבוא. דכתיב +דברים י"ב+ כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה, מנוחה - זו שילה, נחלה - זו ירושלים. מקיש נחלה למנוחה; מה מנוחה יש אחריה היתר - אף נחלה יש אחריה היתר. אמרו ליה: אמרת? אמר להו: לא. אמר רבא: האלהים! אמרה, וגמירנא לה מיניה. - ומאי טעמא קא הדר ביה? - משום קשיא דרב מרי. דמותיב רב מרי: קדושת שילה יש אחריה היתר, קדושת ירושלים אין אחריה היתר. ועוד תנן: משבאו לירושלים נאסרו הבמות, ולא היה להם עוד היתר, והיא היתה לנחלה. תנאי היא

18. Rambam, Terumos 1:5

כל שהחזיקו עולי מצרים ונתקדש קדושה ראשונה כיון שגלו בטלו קדושתן, שקדושה ראשונה לפי שהיתה מפני הכיבוש בלבד קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבוא, כיון שעלו בני הגולה והחזיקו במקצת הארץ קדושה קדושה שנייה העומדת לעולם לשעתה ולעתיד לבוא, והניחו אותם המקומות שהחזיקו בהם עולי מצרים ולא החזיקו בהם עולי בבל כשהיו ולא פטרום מן התרומה והמעשרות כדי שישמכו עליהם עניים בשביעית.

19. Talmud Bavli, Shabbos 116a

רב אשי בדגלים *איבעיא להו הגליונין של ס"ת מצילין אותן מפני הדליקה או *אין מצילין אותן מפני הדליקה ת"ש ס"ת שבבלה אם יש בו ללקט שמונים וחמש אותיות כגון פרשת ויהי בנסוע הארון מצילין ואם לאו אין מצילין ואמאי תיפוק ליה משום גיליון דידיה בלה שאני ת"ש ס"ת שנמחק אם יש בו ללקט שמונים וחמש אותיות כגון פרשת ויהי בנסוע הארון מצילין ואם לאו אין מצילין ואמאי תיפוק ליה משום גיליון דידיה במקום הכתב לא קמביעיא לי דכי קדוש אנב כתב

והיפוק ליה משום גיליון דידיה. דהיינו כל הספר מורה: מקום הכתב. שנמחק: *א כביעא לי. דודאי מיגרע גרע דכי קדיש משקדא לאו לשם גליון חלק קדיש *אלא אדעתא דכתב וכיון דאזיל ליה כתב פקע מקדושתיה: ש"י מעלה ומטה. דמתחלה לשם חלק קדיש והשתא כשנמחק כתב הספר נמי חלק הוא: ה"ג ותיפוק

הוא דקדוש אול כתב אולא לה קדושתיה כי קמביעיא לי של מעלה ושל מטה שבין פרשה לפרשה שבין דף לדף שבתחלת הספר שבסוף הספר ותיפוק ליה משום ההוא *דגייז ושדי ת"ש *הגליונין

20. Mishech Chochma, Shmos 15:16

ונמצא דכיבוש ארץ ישראל היה על ידי הארון. כן בית המקדש היה על ידי גילוי שכונה. לכן כי חטאו ישראל פקע קדושתם לגמרי והיו כאילו לא נכבשו. אבל בית שני שלא היה כיבוש על ידי ארון, שלא היה ארון, ובבית המקדש לא היה שכונה, כמו שאמרו, חמשה דברים חסר בבית שני, סוף פרק קמא דיומא, אם כן לא היו הקדושה ברום המעלה עד כי תפקע מהשממון והחורבן. לכן עדיין הן בקדושתן קיימין, והוה כלויה שנבעלה בעילת זנות דלא נפקע קדושת לויה. וזה שאמר "עד יעבור עמך ה'" - זו ביאה ראשונה (סוטה לו, א), פירוש דפעם ראשון שעל ידי ה' גילוי שכונה והארון. "עד יעבור עם זו קנית" - זו ביאה שניה (שם שם),

שהיתה בלא ארון ובלא גילוי שכינה ומשום זה לא זכר בה "ה". ולכן "תביאמו ותטעמו בהר נחלתך" - שיהיו כנטוע לעולם, ומה יהיה קדושתו? "מכון לשבתך פעלת ה'". למה יהיה "מכון"? "מקדש ה' כוננו ידך" - והוא מקדש שלישי אשר ירד בנוי ומשוכלל מן השמים, כמו שכתב רש"י סוכה דף מא, א. ולכן בבית שני, כיון דאינו רק בגדר "מכון" לשכינת ה', הוה כמו גליוני ספר תורה, וכמו קדושת לויים שהם רק "נתונים לכהנים", ולכן לא פקע קדושה מהם ויהיו נטועים לעולם, 'וקדושה שניה קידשה לעתיד לבא', ודו"ק היטב.

The Danger of Attribution

21. Mishech Chochma, Shmos 32:19

ואל תדמו כי המקדש והמשכן המה ענינים קדושים מעצמם, חלילה! השם יתברך שורה בתוך בניו, ואם "המה כאדם עברו ברית" (הושע ו, ז), הוסר מהם כל קדושה, והמה ככלי חול 'באו פריצים ויחללוהו'. וטיטוס נכנס לקודש הקדשים וזונה עמו ולא ניזוק (גיטין נו, ב), כי הוסר קדושתו. ויותר מזה, הלוחות - "מכתב אלקים" - גם המה אינם קדושים בעצם רק בשבילכם, וכאשר זנתה כלה בתוך חופתה המה נחשבים לנבלי חרש ואין בהם קדושה מצד עצמם, רק בשבילכם שאתם שומרים אותם. סוף דבר: אין שום ענין קדוש בעולם מיוחס לו העבודה והכניעה, ורק השי"ת שמו הוא קדוש במציאותו המחוייבת, ולו נאווה תהילה ועבודה. וכל הקדושות המה מצד ציווי שצוה הבורא לבנות משכן לעשות בו זבחים וקרבתות לשם יתברך בלבד.

והכרובים, חלילה, אין להם עבודה ושום מחשבה וענין, רק זהו כמו הקברניט רוצה לדעת הרוח לאן נוטה, עושה תורן, כן עשה הבורא יתברך סימנים וציונים להודיע אם ישראל עושים רצונם של מקום בזמן "שפניהם איש אל אחיו" וכו' ודו"ק. ולכן "אין בארון רק (שני) לוחות" (מלכים - א ח, ט) והספר תורה (בבא בתרא יד, א), והכרובים המה מבחוץ על הכפורת, לא בארון, רק שמורים למציאות המלאכים, כמבואר במורה חלק ג פרק מה.

...ובלוחות הראה להם לעקור מהם כל דמיון כזב, והפליא לעשות משה רבינו בשבירת הלוחות. ולכן נתן לו הקדוש ברוך הוא "ישר", שאמר לו הקדוש ברוך הוא (דברים י, א - ב) "פסל לך שני לוחות אבנים וכו' וכתבתי על הלוחות וכו' אשר שברת", היינו גם כן להיות לאות על השורש שלימדת להם בשבירת הלוחות. זה כי לוחות ושברי לוחות מונחין בארון (בבא בתרא יד, ב), ולהורות כי הראשונים אשר "מעשה אלקים המה" - כמשמעו, הוא בכבודו עשאו, רש"י - המה שבורים, ולוחות שפסל משה - המה השלמים! להראות כי אין בנברא קדושה בעצם רק מצד שמירת ישראל התורה מפי רצון הבורא יתברך שמו הקדוש, הנמצא האמיתי, הבורא הכל ית"ש זכרו. וכמעט על זה נכלל כל ספר דברים להזהירם בזה "כי לא ראיתם כל תמונה" (דברים ד, ט) "השמר לך וכו'" (שם פסוק ט) ודו"ק.

...

ובאמת שהעיקר שלבורא יתברך ראוי להתפלל ואין ראוי להתפלל לזולתו, עם העיקר שהבורא יתברך בורא ומנהיג לכל הברואים, המה עיקר אחד. כי כל עיקרי הטעותים שלהם היה בחשבם כי הבורא יתברך אינו מנהיג בשפלים, ומשאתו יעצו להדיח כי אי אפשר למשכיל לאמר כי כל הענינים נפלו במקרה כדעת האוילים. ועל כרחק כי יש מנהיגים בנבראים אשר הבורא לגודל זכות בריאתם מסר להם ההנהגה בתבל, ואם יעבדום וימסרו נפשם בפעולות וענינים אשר מראה כי כוסף הנפש להם ודבוק להם בכל כונתו, אז ימשוך להם טוב וכל שמן, וכדברי הנשים הארורות. אבל באמת כל התבל מושגחת כולה בהשגחה פרטית מעתיק יומין, הבורא יתעלה בעצמו. ולו אין חילוק בין תולעת קטן שבים לכל הנבראים ואישים העליונים, מט"ט שר הפנים ומיכאל לבוש הבדים, כי רחוקים המה מאתו בתכלית ההשואה. ומי שיכול להשיג מציאות הבורא יתברך מושגח מאתו שוה עם מט"ט שר הפנים, ולא נופל זה מזה, ולא יכול שום מלאך לעשות לנו דבר בלתי רצון הבורא בפרטיות מאומה. וכמו שלא נופל דג קטן מדג גדול בעצם בריאתו, וכך לא נופל המורכב בד' יסודות מהשמש המורכבת ביסודות מזהירים, ככה לא נופל בן תמותה, איש כמונו בעצם ולא נכנע מאישים העליונים הפשוטים ונבראים מעצם רוחני פשוט, וכולנו כאחד שוים ומושגחים בפרט ונבראים מהנמצא האמיתי בהחלט, הבורא יתברך שמו. אם כן, אין שום תפילה ושום קדושה בעצם מבלי הבורא יתברך ברצונו והשגחתו הפרטית בכל עת בלי הפסק, וכולם בטלים במציאותן אל הבורא יתברך ממלא כל עלמין ומסבב כל עלמין. ואמר בפשוט (חגיגה יא, ב): מה למעלה מה שהוא למטה, מה לפניו מה שהוא לאחור - שהבורא יתברך הוא ראשון והוא אחרון, הוא לפניו ולפני ולפנים. וזה שאמר (דברים ו, ד) "שמע ישראל ה' אלקינו" היינו הבורא יתברך משגיח בפרטיות והוא "אלקינו" בכל פרט ופרט, לכן תדע כי "ה' אחד", ואין אלקים זולתו, כאשר ביארנו. ויש להאריך בזה, ואין כאן מקומו.